

PROGRAM REALIZACJI

WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Szkoła Podstawowa nr 5 im. Sybiraków w Olsztynie

ROK SZKOLNY 2023/2024

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole regulują:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz.59).
- Rozporządzenie MEN z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 poz. 325).
- Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2018 poz. 1675).
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2017 poz.703).
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1594).**
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006 w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

CEL OGÓLNY DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem doradztwa zawodowego w szkole podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

CELE SZCZEGÓŁOWE

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. Poznanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

SPOSOBY REALIZACJI CELÓW

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego
- b. podczas:
  - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
  - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami;prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach.
- c. poprzez wolontariat, który pozwala na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji. Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej.
- d. na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.

REALIZACJA PROGRAMU

Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego określa:

1. Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym:
  - a) tematykę działań;
  - b) metody i formy działań z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach;
  - c) terminy realizacji działań;
  - d) osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.
2. Podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji zadań z doradztwa: Urząd Pracy w Olsztynie, Ochotniczy Hufiec Pracy w Olsztynie, potencjalni pracodawcy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3 w Olsztynie.

Treści	Treści szczegółowe	Temat	Metody i formy realizacji działań	Terminy realizacji działań	Realizatorzy	Podmioty wspierające	Odbiorcy
Poznawanie własnych zasobów	Uczeń sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”)	„Zawodowe portfolio”- moje mocne i słabe strony	-lekcje wychowawcze - lekcje doradztwa zawodowego	I i II pół.	wychowawcy klas	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego	Określenie obszarów do rozwoju osobistego i zawodowego w świecie nowoczesnych technologii	- lekcje wychowawcze - testy dot. wybranych obszarów do rozwoju	I i II pół.	wychowawcy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych	Wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych	- lekcje w-f - lekcje wychowawcze - lekcje doradztwa zawodowego	I i II pół.	Nauczyciele w-f	Wychowawcy	Klasy VII i VIII
	Uczeń rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnienia je w planowaniu ścieżki edukacyjno- zawodowej	Moje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych.	- np. wyjście, wycieczka do zakładu pracy	cały rok szkolny	wychowawcy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej Uczeń określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową	Analiza własnych zasobów (zainteresowania, zdolności, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno- zawodowej Określenie własnego systemu wartości.	- lekcje wychowawcze - testy predyspozycji zawodowych - lekcje etyki	I i II pół. I i II pół.	wychowawcy pedagog psycholog nauczyciele etyki	Doradca zawodowy Wychowawcy	Klasy VII i VIII Ucz. uczęszczający na lekcje etyki

Świat zawodów i rynek pracy	Uczeń analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;	Analiza informacji o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;	- spotkania z przedstawicielami różnych instytucji	cały rok szkolny	wychowawcy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;	Analiza informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;	- informacja edukacyjno – zawodowa - poradnictwo indywidualne i grupowe	według potrzeb	Doradca zawodowy	Doradca zawodowy PPP3	Klasy VII i VIII
	Uczeń porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika	Formy zatrudnienia, podstawy prawa pracy.	-lekcje wos - warsztaty - zaproszenie gościa	cały rok szkolny	nauczyciele wos	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;	Konfrontacja własnych zasobów z potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy.	- lekcje doradztwa zawodowego, wychowawcy	I i II pół.	wychowawcy, doradca zawodowy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej	Znaczenie i wskazywanie możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej	- lekcje doradztwa zawodowego, wychowawcy	I i II pół.	wychowawcy, doradca zawodowy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców	Sporządzanie i aktualizowanie dokumentów aplikacyjnych.	- lekcje wos, j. polskiego	I i II pół.	nauczyciele wos, j. polskiego	Wychowawcy	Klasy VII i VIII

	Uczeń charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy	Instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej	- lekcje doradztwa zawodowego, wychowawcy	I i II pół.	wychowawcy, doradca zawodowy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Uczeń korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, poza formalnego i nieformalnego	Kształcenie formalne, poza formalne i nieformalne.	- filmy edukacyjne podczas lekcji, lekcje doradztwa zawodowego	cały rok szkolny	wychowawcy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;	Korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym.	- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	I i II pół..	Wychowawcy, doradca zawodowy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII
	Uczeń analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji	Pojęcie krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji zawodowych.	- lekcje doradztwa zawodowego	I i II pół..	Wychowawcy, doradca zawodowy	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII

Przykłady zadań nauczycieli poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do doradztwa zawodowego:

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciele zajęć komputerowych/informatyki prowadzą naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych, pomaga uczniom klas ósmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół ponadpodstawowych, wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przyrody/biologii/fizyki/chemii/geografii omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii.

Nauczyciele historii informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka.

Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciel muzyki zapoznają uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazują wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczą gry na instrumentach

Nauczyciel plastyki zapoznają z zawodami z dziedziny kultury. Uczą korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki opisują funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczą posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Nauczyciel bibliotekarz opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego (w tym ulotki o szkołach).

Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.